

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra . . . . . 25 K Félévre . . . . . 150 K
 Negyedévre . . . . . 75 K Egész évre . . . . . 300 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr. Komlássy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Az egyetem és az ifjuság

A nemzetgyűlés megalkotta a numerus claususról szóló törvényt, a kormányzó kihirdette az Országos Törvénytárban és életbeléptetése után megkezdődtek a beiratások a budapesti egyetemeken. Fővárosi tudósításaink mégis arról számolnak be, hogy a Tudományegyetem beiratkozási rendjét egy pár fiatal hallgató megzavarta és megakartá akadályozni, hogy neki nem tetsző elemek bejuthassanak az Alma Mater kebelébe.

Mi ez? Törvénysértés, lázadás, vagy fiatalkori éretlenség? Egyik sem. Kirobbanása annak a mérhetetlen keserűségnek, annak a kétségbeesésig fokozott aggodalomnak, amellyel a nemzet reménye és jövője a saját sorsát, saját egzisztenciáját félti a szerzett jog alapján egyetemre kerülő zsidó-fiatalaságtól. *Nem a törvény rendelkezéseit betartani nem akaró, nem az állam törvényeit nem tisztelő fiatal-ságról van itt szó, hanem sorsukat, jövőjüket és hazájukat féltő magyar ifjakról, akik a törvény enyhesége*

miatt ragadtatták el magukat a végletekig. Elvakította szemüket a látvány, amely eléjük tárult, amikor a beiratásokra siető kollégáik arcán a Kelet lemoshatatlan bélyegét látták, elvette egy pillanatra józan eszüket a keserűség, mikor egyesztendő élet-halálharcuk eredménytelenségét látták.

A szerzett jog alapján ugyanis annyi zsidó iratkozott be az egyetemre, hogy a keresztyén nemzeti alapon megújított magyarság legelső kultúrintézménye egy ghejtó-iskola képét mutatja. Ez az, ami miatt a fajmagyar ifjuság annyira el tudott keseredni, ami miatt annyira el tudta magát ragadtatni, hogy őseinek hagyományos törvénytiszteletét megtagadva erőszakos eszközöket vett igénybe tiltakozásának kifejezésére.

Fenntartás nélkül elítélünk és rosszatunk minden rendzavarást, minden legesekelebb megsértést a fennálló törvényeknek, de nem hagyhatunk szó nélkül olyan momentumokat, amelyek az események helyes megítéléséhez feltétlenül szükségesek. A pesti magyar ifjuság eljárását is elítéljük és rosszaljuk, de nem hallgatjuk el azokat a háttérben meghúzódó okokat sem, amelyek az ifjuságot törvényellenes cselekedetére vezették. A numerus clausus megoldása nem felel meg mindenkiben az egyetemi ifjuság kívánalmainak, érthető tehát, hogy nincs is vele megelégedve. Igaz ugyan, hogy ez még nem elegendő ok a törvényellenes cselekedetre, de az ítélőbíráknak figyelembe kell venniük, hogy az egyetemi törvénnyel az ország népének jórésze szintén nincs megelégedve

s az ifjuságot saját sorsa, saját jövőjének veszélyeztetve látott bizonytalansága készítette a kirobbanásra.

Ezeket a momentumokat az eset elbírálásánál minden logikusan ítélőnek figyelembe kell vennie.

Királypárti tüntetés a Házban

A nemzetgyűlés megnyitó ülése

Budapest, okt. 14. (Nemz. St. tel. jel.) A nemzetgyűlés megnyitása iránt politikai körökben óriási nagy érdeklődés nyilvánult meg. A képviselők csoportokban jelentek meg a Ház folyosóján és élénken vitázták a napi eseményeket. Ma megjelent a Ház folyosóján *Friedrich István* is, akít hívei nagy ovációval fogadtak.

Az ülést 11 órakor ayította meg *Rakovszky István* elnök. Több kérvény elintézése után, elnök *Gedeon Jenő* képviselőt parentálja el. Ezután *Milesevics János* napirend előtt szólalt fel. Utána *Frühwirth Mátyás* terjeszti elő sürgős interpellációját a házhelyéről és a kisbérletekről szóló rendelet végrehajtása körüli sérelmekről és azok sürgős orvoslását követeli.

Nagyatádi Szabó földmivelésügyi miniszter válaszában hangsúlyozza, hogy a rendeletet a községek előjárói még nem kapták kézhez, de azonnal intézkedik, hogy a rendeletet minél hamarabb végrehajtsák. A választ tudomásul vették.

Ezután nagy érdeklődés közben *Kovács J. István* terjeszti elő interpellációját a cenzura kezelése tárgyában. Rámutat arra, hogy enyngi beszámolójáról a lapok alig hozhattak valamit, mert a cenzura csaknem az egész beszédet törölte. Ő is fentartandónak tartja a cenzurát, de azt véli, hogy megfelelő korlátok közé kell szorítani. Ismétli a Ház előtt enyngi beszédének törölt részét. Rámutat arra, hogy beszédében a királykérdéssel is foglalkozott. Amikor a nemzetgyűlés február derekán összeült, a pártok ugyegettek meg, hogy a királykérdést a béke megkötése utáni időkre halasztják. (Szmrecsányi közbekiált: — Kik azok? Óriási zaj a Ház minden oldalán. Kiáltások: — Halljuk a neveket! — *Beniczky* Ödön: — Éljen a király! — *Szmrecsányi*: — Koronás királyunk van! Az állandó óriási zajban az elnök folyton csöngött és kijelenti, hogy kénytelen lesz az ülést felfüggeszteni.)

Kovács J. István a nagy lármában folytatja beszédét: — Mi a királykérdésben senkivel sem tárgyaltunk és nem kaptunk Svájcba szóló utlevelet sem. (Itt nagy zaj tört ki ismét a Ház minden oldalán.)

Beniczky Ödön gnyoson közbekiált: — Éljen *Károlyi Mihály* és *Diener-Dénes József*!

Mivel az óriási zajban sem a képviselők közbeszólásait, sem az elnök hangját nem lehet hallani, az elnök felfüggeszti az ülést.)

Szünet után *Kovács J. István* felolvassa *Bethlen* István hódmezővásárhelyi beszédét, amelyben azt mondotta, hogy a királykérdés nem lehet ugródeszka senki számára. Ha ezt forradalomnak minősítik, akkor *Bethlen* is forradalmár, meg ő is! (Ujból nagy zaj. Szmrecsányi: — Itt nem lesz forradalom!)

Kovács J. István folytatja: — Vagy ne engedélyezzen a cenzura egy irányban sem, vagy minden irányban egyforma mértékkel engedélyezze a sajtóközleményeket. Felolvassa interpellációját, melyet a miniszterelnökhöz intéz, s amelyben követeli a cenzurának bizonyos határok közé való szorítását és kéri a miniszterelnököt, hasson oda, hogy a cenzura töröl-

jön a jövőben minden királykérdést illető közleményt.

Teleki Pál gróf válaszában elismeri, hogy a cenzura rossz, azonban revidálása folyamatban van és rövidesen megoldást fog nyerni. A kormány a sajtószabadság alapján áll, de az ország emineens érdekeit figyelembe veszi. A királykérdést jobb lett volna nem a nemzetgyűlés elé hozni. Nem szabad felszínre hozni, míg a nemzetgyűlés nem foglalkozott vele. Egyforma kötelességünk, hogy a nyilvánosságot ne izgassuk vele. Megnyugtathatja az interpellálót, hogy a cenzura a királykérdésben nem fog egyik oldalnak sem kedvezményeket adni. Kéri, hogy választát vegyék tudomásul.

Kovács J. István rövid beszédében tudomásul veszi a választ. (A kiszagdapártban lelkesen megéljenzik. A *Friedrich* és a keresztyén párt éljenzi a királyt.) Az elnök napirendi indítványa után a Ház ülése fél 2 órakor véget ért.

Harcok Moszkvában?

Kopenhága, okt. 14. (Nemz. St. tel. jel.) Oroszországból ismét olyan hírek érkeznek, hogy az országban erős bolsevik ellenes áramlat jelentkezik. — Moszkvában nagy utcai harcok voltak. A lakosság barrikádokat emelt és a katonaságnak rohammal kellett azokat elfoglalni. A szibériai parasztok is lázadoznak és a Magyarországnak szánt katonai szállítmányokat visszatartják. Saratovból szörnyű parasztlázadás híre érkezik. Az ellenforradalmi mozgalmak vezetői hír szerint *Nisnij-Novgorodba* alkotmányozó nemzetgyűlést akarnak egybehívni. — Omszkban 250, Tomszkban 321, Krasnojarszkban 260 embert letartóztattak. A mozgalom élén a *Kolesak* és *Kamenev* hadseregéből származó tisztek állanak, akikhez vöröshadseregbeli tisztek is csatlakoztak.

Ujra megszólalt Baltazár

A zsidó és szabadkőműves szócsövek megint hangot adnak. Ugyanaz a száj fújja, ugyanaz a kéz játszik rajtuk, ugyanazon akarat dirigálja őket. El akarják hitetni a hiszékenyekkel, hogy *Baltazárban* a református egyházat és a ref. egyház vezérét támadják. Mint már kifejtettük, ehhez az állításhoz a legnagyobb foku perfidia szükséges. Jól tudja *Baltazár* mester és környezete, hogy a református magyarság zöme nem áll a háta megett és elítéli őt és harcias, de kised csapatát. Az igazság az, hogy *Baltazárt* egy néhány száz főnyi elszánt klikk támogatja csupán; ezek az urak jól tudják, hogy *Baltazár* bukásával nem a ref. egyház bukása jár együtt, hanem az, hogy *ők* maguk fognak a szereplés színpadáról a sülyesztőbe örökre eltűnni.

— III. *Rákóczi Dezső*, jóéjszakát!

Miket csinált a lakáshivatal?

X.

Még a lakásrendelet is oly bonyolult és hézagos, hogy alkalmat ad magyarázgatásokra, lényege azonban az, hogy megvédje a lakók érdekeit és a — lakásokat. A lakáshivatalnak tulajdonképpen az lett volna az igazi hivatása, hogy *jogvédelemben részesítse a kisémbereket, különösen annak idején a hadbavonultak családjait*, mert ők a rendelet kiadásakor csakugyan *közvédelemre* szorultak. Hangsúlyozom, hogy elsősorban is a hadbavonultak érdekeinek megoltalmazása volt a lakáshivatal kötelessége.

Eleinte ez az *irányelv* volt valóban a lakáshivatal vezérfonala. Volt idő, mikor csakugyan védelmet is nyújtott a hadbavonultaknak, később azonban elejtette teljesen az irányelvet és azóta egyre nagyobb a jogos panaszok száma. Ma már a helyzet egyenesen türehtelen és ha a kormány nem segít a bajon, nagy szerencsétlenségek okozója lesz. Már nem lehet a strucc-politikát tovább folytatni, mert a ránk következő télen még fokozottabb mértékben fognak összeomlani az évek óta tatarozatlan házak, melyeknek *reperációs költségei oly horribilisek és az erőszakosan leszorított lakbérek oly csekélyek*, viszont az adó és egyéb költségek oly aránytalan emelkedést mutatnak, hogy *lehetetlenné válik a házak karbantartása*.

Ahol nem volt lakáshivatal, ott a lakásbérek arányosan emelkedtek a fenntartási költségekkel. Így ma a lakásbérek Hajduböszörményben, *sőt falvakon is jóval magasabbak, mint Debrecenben vagy Budapesten*. Ez a körülmény is vonza az idegeneket.

Lehetetlen állapotokat teremtett a lakásrendelet. *Miután új bérházak építése nem fizeti ki magát, csak hadimilliomosok építhetnek a saját szükségletükre*, ellenben az anyagárak oly magasak, hogy a kis házak tulajdonosai jobban járnak, ha lebontják a házukat, mert az *öcska anyagokért is többet kapnak, mint amennyi a ház hozamának a tőkéje*. Tudnia kell ezt a kormánynak is, hiszen a szükség-lakások építésének költségelirányzatai világosan mutatják ezt. *Magánépítkezésekre éppen ezért semmi kiállítás*.

Mi lenne ilyen körülmények közt a lakáshivatal helyes eljárása olyan városban, mint Debrecen, mely a határon van és ahová özönlenek a menekültek és az elrabolt területekről kiutasítottak? Lakást teremteni nem lehet, tehát az *igények megszorításával* kellene elhelyezni az igénylőket. Erre azonban nem nyújt módot és lehetőséget a lakásrendelet. A társadalom a maga kényelmét nem áldozza fel *önként* csapán azért, hogy hajléktalan véreinket lakáshoz juttassa. Ezért van szükség rendkívüli eszközökre. Rendkívüli helyzetben rendkívüli eszközöket kell igénybe venni. *Ezért kell teljhatalmu kormánybiztosra bízni a lakásigények megállapítását és kielégítését. Addig e téren remélni sem lehet javulást.*

Debrecenben a lakáshivatal rengeteg munkája haszon nélkül való. Századrésznyi munkával is több eredményt lehetne elérni. Hatalmi eszközök igénybevétele nélkül azonban ez képtelen. Van Debrecenben sok száz ember, akinek három lakása is van: tanyán, szőlőben és a városban. Vannak, akik azon a címen foglalnak el két lakást, mert az egyik — iroda. Másnak pedig a hajlék se jut.

Ujabbban a lakáshivatal szaporítja munkáját azzal, hogy a sajléktalanok bemondása alapján, helyszíni szemle nélkül tűz ki tárgyalásokat. A hajléktalan ugyanis mindenáron elhelyezést keres és csak bemondja egyszerűen a címet, ahol rekviráltatni akar. A lakáshivatal erre egyszerűen idézést küld a lakástulajdonosnak. Az idézésen ott áll a fenyegető figyelmeztetés: *Elmaradása esetén meghallgatása nélkül dönt a lakáshivatal*. Persze, ilyen beidézett több is van és az félórát elvárhat, míg rá kerül a sor. Bár az első tárgyalásnál is tisztán láthatni, van-e jog a rekvirálásra, az első tárgyalással nem mindig ér véget a zaklatás, hanem jön az új idézés. Hogy milyen elkeseredést vált ez ki, azt nem kell esetelni: mindenki tudja, akinek része volt benne. Ez természetesen szaporítja a lakáshivatal munkáját, de ez a munka olyan, mint a helybenjárás: munkának munka, de az illető és az ügy csak nem jut előre.

Bár a szükség-lakások építésével 60—70 hajléktalan család fedél alá fog jutni, nem fog enyhülni lényegesen a lakásinség, mert egyre jönnek a menekültek és az építési költségek lehetetlenségig való drágulása folytán egyre düledeznek az évek óta nem tatarozott házak és szaporodnak a hajléktalanok.

Nagy, nemzeti katasztrófára kezd növekedni a lakásinség és a hivatalos körök nem látják még ma sem, hogy ez a *tél lesz a katasztrófa tele*. Ez a legszomorúbb.

R. A.

Az ukrán kormány költözik

Bécs, okt. 14. (N. St. t. j.) Az ukrán kormány parancsot adott valamennyi kievi hatóságnak, hogy *Karkowba* tegyék át székhelyüket. Kiev környékéről zavargások híre érkezett.

Olasz hadifoglyaink hazahozatala

Genf okt. 14. (N. St. t. j.) A *Journal de Genève* berlini forrásból közli, hogy több állam félmilliót adott össze az Olaszországban lévő magyar hadifoglyok visszahozatalának költségeire.

Svájci lap a trianoni béke revíziójáról

„Magyarország nem nyugszik bele a szétdarabolásba“

Genf, okt. 14. (N. St. t. j.) A *Gazette Lausanne* megbízható forrás alapján hosszú cikkben foglalkozik Magyarországgal s a következőket mondja:

Magyarországnak egy óhajta van, hogy *mielőbb revideldjék a trianoni békét*. Ebben a kérdésben eleinte meglehetősen vigasztalan volt a helyzet, újabb azonban mintha megváltozott volna egyes nagyhatalmak Magyarország iránti magatartása. Ennek kétségtelen bizonyítéka az utódállamok nagy ijedelmé és újabb sajtópropagandája, amelyben célzatos rosszakarattal hol keletkező, hol félbenlévő magyar-olasz, magyar- lengyel, vagy magyar-francia szerződésről beszélnek. Akik ismerik Magyarországot, azok másképpen gondolkoznak felőle. Azok jól tudják, hogy *Magyarország sohasem fog belenyugodni szétdarabolásába, de célját kizárólag békés eszközökkel akarja el*

érni. Bizonyos, hogy vannak oly politikusok, akik meg vannak győződve a trianoni béke revíziójának szükségességéről és foglalkoznak is azzal, hogy miképpen volna ez a kérdés megoldható? Az utódállamok természetesen nem akarják eleroszteni a zsákmányt s ez a körülmény létesítette a kis ántántot. Ez újabb nehézségek láttára egyes ántánthatalmaknál az az újabb meggyőződés kezd lábrakapni, hogy a magyar kérdést csak nagyon lassan és lépésről-lépésre haladva lehet megoldani. — Mi nem hisszük. — mondja végül a lap, — hogy ennek az új gondolatnak visszhangja lesz Magyarországon.

A magyar politikának csak egy célja van, melynek érdekében hajlandó feledni, hajlandó áldozatokra is, amit annál könnyebben megtehet, mert tudja, hogy *a magyar népnek nem megvetendő sulya és értéke van*.

Egyetemi tanár a bíróság előtt

Zárt tárgyalás

A debreceni m. kir. tudományegyetem egyik tanára: dr. *Zoványi Jenő* állott ma a törvényszék előtt, *Kovács Lajos* iparostanonciskolai tanárral együtt izgatás büntette miatt. *Zoványi Jenő* dr. a debreceni tudományegyetem theologiai fakultásának volt tanára. A Károlyi forradalom idején a radikális pártban töltött be exponált szerepet. A református konvent nemrégiben megfosztotta lelkészi oklevelétől.

A mai tárgyalás elnöke *Szuhányi Andor* volt, szavazóbírák pedig *Benkő Lajos* és *Harsányi Géza*. A vádat a nemrég idehelyezett *Bod Kálmán* kir. ügyész képviselte, akinek ez volt első debreceni bemutatkozása. A tanúk — körülbelül 20 volt beidézve — igen csekély számban jöttek el. Csupán *Szőke János*, dr. *Tankó Béla* egyetemi tanár, *Budaházy Jánosné* és *Nánássy Béla* jelentek meg.

Féltizenegy órakor nyitotta meg a tárgyalást *Szuhányi Andor* elnök. Megjelenik a szabadlábon levő *Zoványi Jenő*. A kezében egy nagy csomag jegyzet, újság. Leül a vádlottak padjára, majd lapozgatni kezd jegyzeteiben. Szuronyos börtönör vezeti be a másik vádlottat, *Kovács Lajost*, akit csak pár hete ítél el az ötös tanács 6 hónapi börtönre Lefkoviesszal kapcsolatban. A védelmet saját maga *Zoványi látja* el.

Először az általános kérdésekre hallgatják ki *Zoványit*. Előadja, hogy 55 éves, református vallású, egyetemi tanár, Szilágyozoványon született. Bevétték katonának, de szolgálatot nem teljesített. Nős, két gyermeke van. Apját *Krausz Ferencnek* hívták, anyja *Szegő Piroska* volt. Hadikölesönkötvényben 56 ezer korona vagyona van.

Kovács Lajos 40 éves ipariskolai tanár. Ezután *Bod Kálmán* kir. ügyész állott fel szövegre. Indítványozza — ugymond — a 293. paragrafus 4. bekezdése alapján a zárt tárgyalás elrendelését, mert nem vagyunk még messze a borzalmas időktől s a közrend és a közérkölciség, de a vádlott egyénisége is szükségessé teszi a zárt tárgyalást.

Zoványi Jenő dr. ellenzi ezt. A bíróság ezután tanácskozársra vonult vissza, majd rövid tanácskozás után kihirdetik a döntést, mely szerint a bíróság zárt tárgyalást rendel el s felszólítja a hallgatóságot a terem elhagyására. *Zoványi* e döntés miatt semmiségi panaszt jelentett be.

A zárt tárgyaláson a vádlott részéről két

bizalmi férfi lehet jelen. *Zoványi Jenő Mártonffy Marcell* egyetemi tanárt és *Kardos (Klein) Lászlót*. „A Hirlap“ munkatársát kérte bizalmi-férfiaknak, akik jelen is voltak. A zárt tárgyalást délután 5 órakor félbeszakították és 20-ig elnapolták.

Nincs magyar-francia egyezmény

Budapest, okt. 14. (Nemz. St. tel. jel.)

A Magyar Távirati Iroda ismételtén *megcáfolta azt a hírt, hogy Franciaország és Magyarország titkos szerződést kötött*. Most a bécsi francia követség a következő cáfolatot tette közzé:

— Egyes bécsi lapok részletesen közlik a Franciaország és Magyarország között szeptember 14-én kötött egyezményt. Ezek a jelentések teljesen valótlanok. Az egyezmény, melyről különben még kölcsönösen folynak a tárgyalások, tisztán magántermészetű és gazdasági jellegű és természetesen semmi olyan katonai megállapodásokat nem tartalmaz, amelyek megengednék a magyar hadsereg létszámának a szerződésileg megállapított létszámot meghaladó növelését. Máskülönb Franciaország sohasem gondolna arra, hogy Magyarországgal ily értelmű megállapodást létesítsen. A francia kormány szigorúan ragaszkodik a szerződéshez s s soha el nem tér attól, hogy a többi szövetséges állammal egyetértésben a magyar kormánytól sürgesse a trianoni béke mielőbbi ratifikálását.

Hamis a portugál puccs hír

Madrid, okt. 14. (Nemzeti St. tel. jel.)

Az *El Sol* megcáfolja azt a hírt, mely arról szól, hogy a portugál köztársaság ellen összeesküvést fedeztek fel. A tévedés onnan ered, hogy a liszaboni kaszárnyákat republikánus esendőség vette őrizetbe, mivel a városi es polgári rendőrség tömeges számban lemondott tisztéről.

Franciaország is kiutasítja a zsidókat

Páris, okt. 14. (Nemz. St. tel. jel.)

Vége a franciák is rájöttek arra, hogy a zsidók világszövetsége tervszerűen telepíti be a zsidókat a világ gócpontjaiba. A Vive la France megállapítja, hogy a zsidók létszáma a háború alatt megkétszereződött. Tervszerű betelepítést lát s követeli az 1914. óta bevándorolt zsidók kiutasítását.

HIREK

Hangos a jaj

a felvidéki magyarság körében, hangos és egyre kiáltóbb, egyre hallhatóbb. Ahogy egyre durvábban, egyre mélyebben hasogatja eleven testét a martalóc zsebrák patkója, mely nem ismer sem Istent, sem embert, sem szívet, sem lelket, csak egyet: a hatalmi gögőt és zsarnokságot. S minden törekvése, minden igyekezete oda irányul, hogy ezt minél jobban kifejezze, minél jobban éreztesse. Hisz a lenyuzott, kifosztott magyarnak semmije sincsen, amivel védekezne, sem ereje, sem fegyvere, csak egyes egyedül néma fájdalom és könnye. Attól pedig nincs mit félnie. Nem hallják azt, nem látják azt sem Bratyslavában, sem Prágában, csak Csonka magyarországon, mely maga is sebekből borítva vérzik és könnyezik... Vigyorogva rughatja szennyes csizmáját és tőből kicsavarja gonoszul ficánkoló lábát. Az állami intézmények után most a magánosok iskoláit szedik el a magyarságtól, hogy kulturáját is megfojtsák és attól se kelljen többé tartaniok... A magyarból azonban úgy sem tudnak csehet formálni, a jövő meg úgy kívánja, hogy tanulja meg halálisan gyűlölni a martalócot...

— **Szabadságon.** Csobán Endre városi főlevéltárnok négyheti szabadságra ment. Szabadsága alatt Szabó István helyettesíti.

— **Hajdu vármegye perli Debrecen.** Hajdu vármegye 883.000 korona erejéig pert indított Debrecen városa ellen, azonkívül kérte a belügyminisztert, hogy kötelezze a várost métermázsánként 4 korona 10 fillér megfizetésére, ami a megyének a város részére szállított kenyérmagvak után jár. A város jogtalannak tartja a vármegye követelését és ezt részletesen kifejti a belügyi kormányknak tett felvilágosító jelentésében.

— **Előléptetések.** A földmívelésügyi miniszter Szilts Kálmán debreceni erdőfőmérnököt erdőtanácsossá, Tikos Bélát pedig segédfőmérnökévé nevezte ki.

— **Debrecen város 1921. évi költségvetése.** A városi tanács feliratban tudatta a belügyminiszterrel, hogy a város jövő évi költségvetését, tekintettel a forradalmakra és oláh megszállásra, nem tudta a számvevőség elkészíteni, így azt a törvényes határidőben nem tárgyalhatta le a törvényhatósági bizottság, a költségvetés azonban nemsokára kész lesz és a novemberi közgyűlés már le is tárgyalhatja. A költségvetés a belügyminiszter leiratában foglalt utasítások alapján készül a takarékoság elvének szigorú betartásával.

— **Az egyetemi tanárok fája.** A debreceni egyetemi tanárai kedvezményes tűzifát kértek a várostól. A városi tanács nem teljesítette a kérelmet, mert a köztisztviselők beszerzési csoportja részére már 4000 öl fát kiutalt és az egyetemi tanárok is onnan kapják ki az őket megillető részt.

— **Hadiárvák felruházása.** A hadiárvák felruházásának ügyét a népjóléti miniszterium a gyermekmenhelyi telepítési bizottságokra ruházta. Ezek fogják összeírni a felruházandó gyermekeket.

— **Bodegák üzelmel a tejjel.** A főispánnak tudomására jutott, hogy a bodegák, sőt a cukrászok is felhajtott áron is összevásárolják a tejet és belőle vajat, turót és tejfölt gyártanak, amit nagy áron értékesítenek. Nem is titkolják ezen üzelmeket, hiszen a kirakatokban hirdetik. Mintán a tej főként a csecsemők táplálására szükséges, a főispán felhívta a polgármestert a legszigorúbb ellenőrzésre. A bodegák és a cukrászok utasítandók, hogy a tejből csupán a legszükségesebb mennyiséget vásárolják és ne vegyék el a csecsemők táplálására szükséges mennyiséget felhajtott áron, amivel veszedelmes árdragítást is követnek el.

— **Kitiltott közveszélyes kazár.** A belügyminiszter Korn Aron orosz zsidót, aki családjával együtt Hajduhadházon telepedett le és láncolással foglalkozott, kiiltotta az ország területéről.

Mibe kerül a favágatás és a fuvar?

A faármegállapító bizottság a következőképp javasolja megállapítani a favágatás díjait: felfűrészelés ölenként 80, felfűrészelés négy részre hasogatással 100, öt darabra 120 korona, mindig a berakással együtt. A városi tanács a polgármesterhez tette át a javaslatot, hogy állapítsa meg a díjakat. A hivatalok részére való fuvarozással Mészáros Lajost bízták meg, míg a tisztviselők fáját ölenként 120 koronáért fogja szállítani a város fuvarozási vállalata. Azon favágók, akik a polgármester által megállapítandó díjnál többet követelnek, árdragítást követnek el.

— **Magyar Mezőgazdák Szövetkezete tiszántúli terjeszkedése.** A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete fokozott mértékben kíván részt venni az elmúlt esztendő csapásai után a reorganizáló munkálatokban, a gazdasági szövetkezeti eszme továbbfejlesztésében, s ezért a tiszántúli vármegyék érdekében Debrecenben központot létesít, hogy tagjaival a közvetlen érintkezést megteremtse, érdekeiket képviselje és ezáltal eredményes okszerű gazdálkodás lehetőségeit megkönnyítse.

Alig van fontosabb kérdés ma, mint az, hogy a mezőgazdasági üzemek teljesen reális alapon, minden felesleges közvetítés mellőzésével, gyorsan, a legolcsóbban elláthatók legyenek a szükséges, anyagokkal, vetőmagokkal, gépekkel, szóval az összes üzemi kellékekkel, továbbá az, hogy közvetítők kizárásával a gazdasági termények legelőnyösebben értékesíthessenek.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete 30 év óta kiváló harcosa a szövetkezeti eszmének, ma az ország egyik legelső gazdátársadalmi egyesülete, mely egész tudásával a többtermelés szolgálatában áll és hazánk egyik legjelentékenyebb bel- és külkereskedelmi tényezője.

A közeljövőben a Tiszántul nagyobb városokban a szövetkezet kirendeltségeket és raktárakat fog felállítani, hogy az érintkezés még intenzívebb legyen, s a központ a gazdasági szükségletekről állandóan közvetlenül tájékozódjék, azt mindig a leggyorsabban kielégítse, a terményeket a legelőnyösebb módokra mellett átvegye, ezenkívül a gazdáknak kereskedelmi, gazdasági, állattenyésztési kérdésekben szaktanácsokkal szolgáljon.

A tiszántúli központ ideiglenes helyiségben Piac-utca 77. szám alatt Balogh Gyula vezetésével már okt. 1-én megkezdte működését, hol mindennemű felvilágosítás a közelebbiekre nézve megszerezhető.

A kirendeltség mindent el fog követni, hogy értékes közérdekű programját a mezőgazdálkodás előmozdítása érdekében megvalósítsa.

— **A máktolvaj.** A debreceni rendőrség a budapesti állam rendőrség megkeresésére elrendelte Takács Gábor nőtlen, budapesti lakos körözését. Takács Gábor annak idején több budapesti cégnek 27 waggon mákot adott el, azon megállapodás mellett, hogy vevő cégek a mák vételárát a fuvarlevél másodpéldányok — duplicitum — ellenében kifizetni tartoznak. Takács a fuvarlevél másodpéldányokat a vevőknek átadta, melyeknek ellenében kifizették kezéhez az öt és fél millió korona vételárát. Takács ezen összeg felvétele után Budapestre megérkezett. Terhére megállapították, hogy a fuvarlevél másodpéldányokat hamisította és a mák fölött egyáltalában nem rendelkezett és így a sértett cégeknek öt és fél millió kárt okozott a pénzösszegnek fentebb körülírt fondorlattal történt kicsalása következtében. — Takács Gábor személyleírása a következő: termete közép, vallas, kövér, szeme kék, bal szemére nem lát, monoklit visel, szája rendes, orra egyenes, kicsi, füle rendes, feje kerek, hizott, haja barna, ritka, szemöldöke barna, bajusza, szakállá borotvált; a tett elkövetésekor ruházata volt: sötét kabát, fekete vékony csikos nadrág, fekete filz kalap, fekete téli kabát, lakcipő fekete betűttel. A főbbrendbeli család bűntettével gyanúsított Takács Gábort a legszörnyesebb körben nyomozzák. — A károsultak a nyomravezetőnek a feltalálható pénzösszeg 5 százalékát jutalmul ajánlották fel.

— **Kinevezések a városnál.** A főispán dr. Pálffy Zoltán tb. aljegyzőt és dr. Csónka Lászlót díjas közigazgatási gyakornokokká nevezte ki.

— **Baltazár az új lelkészelnök.** A ref. egyház presbyteriuma tegnap délután 3 órakor az egyház tanácstermében ülést tartott Mark Endre főgondnok és K. Tóth Kálmán elnöke alatt. Az ülés legfontosabb tárgya a lelkészelnöki tiszttel betöltése volt. Egymásután álltak fel K. Tóth Kálmán és Uray Sándor, s kijelentették, hogy nagy elfoglaltságukra való tekintettel az elnöki tiszttel nem vállalhatják, s ugyancsak ezt jelentette Szele György is a presbyteriumhoz intézett levelében. Ekkor Mark Endre kijelentette, hogy az egyházi törvények szerint rangsorban Baltazár Dezső következik s így őt kell lelkészelnöknek tekinteni. Dr. Varga Lajos nem fogadja el az elnöki enunciaciót s indítványt tesz arra nézve, hogy az elnöki tisztség betöltésének személyi részét előkészítendő, bizottság küldesse ki, miután e fontos ügy még nem érett a döntésre. Varga indítványát szótöbbséggel elvetették és Mark javaslatára Kertész Imre, Nagy József és dr. Erdős József tagokból álló küldöttség hívta meg az ülésre Baltazárt, akit K. Tóth Kálmán és Mark Endre fogadott. Az új lelkészelnök harcias beszéddel foglalta el a székét. Megköszönte a megválasztását. A tiszántúli egyházkerületnek a vezetőszeret nagy papjai szerezték meg. Nagy idöket élünk, Méliuszokra van szükségünk. — (Bizony, nem is Baltazárookra! — Szerk.) — Nagy támadásoknak van kitéve. Nem büneiért, hanem érdemeiért (?) vádolják. Ha mégis meg tévedett, tekintsenek el tőle. A más felekezettel való vegyülés kárára volna a reformátusságnak. Mark Endre indítványára elhatározta az ülés, hogy Baltazár beszédét kinyomatja, a Mark és K. Tóth Kálmán beszédét pedig jegyzőkönyvben örökíti meg. Ezután áttértek a 28 pontból álló napirend tárgyalására.

— **Takonykór és lépfene.** Tiszacsegén és Balmazújvároson a takonykór, Hajduszávaton a lépfene lépett föl.

— **Felhívás.** Dr. Márffy Ede egyetemi tanár, Várhegyi Gyula, Varga István hivatalnok, Vitályos B. József gyógyszerész, Nagy Jenő jogászszigorló, Orosz Jenő magán hivatalnok, felhívtnak, hogy igazolási ügyükben Debrecen sz. kir. város nyilvántartó hivatalában Egyház-tér 7. szám alatt azonnal jelenjenek meg. Ha nem tartózkodnánk Debrecenben, hozzátartozóik vagy ismerőseik felkéretnek, hogy jelenlegi tartózkodási helyeiket fenti hivatalban jelentsék be. Debrecen sz. kir. város nyilvántartó hivatala.

— **Koszorúmegváltás.** Dr. Trocsányi Béláné elhunyt alkalmából a Debreceni vas- és rézbutorgyár r. t. koszorúmegváltás címén száz koronát küldött be hozzánk a menekültek javára. Illetékes helyre juttattuk.

— **Derecskei Közgazdasági Bank rt. transz-akciója.** Ertesültünk, hogy a Derecskei Közgazdasági Bank rt. a napokban magába olvasztotta a Derecskei Kereskedelmi Részvénytársaságot, mi által Derecske község egy hatalmas közgazdasági intézménnyel gazdagodott. Igazgatóságába és felügyelő bizottságába helyet foglal a helyi és vidéki gazda társadalom színe-java.

— **Rendőri hírek.** Baleset Lakatos József 10 éves nyíracsádi gyermek játék közben leesett a fáról. Súlyos sérüléseivel beszállították a debreceni köz-kórházba. — **A tolvaj komornyik** Mint tegnapi számunkban megírtuk, **Bolgár Ferenc** volt főispánt meglopta komornyikja; kiderült, hogy a tolvaj komornyik Molnár Imre, aki a másfélmillió korona értékű lopott holmit Budapesten egy házmesternél helyezte el és hogy rá ne jöjjenek a tetteire, nyomorulttan tengette életét. Megindult ellene az eljárás.

— **Dr. Buczy Ferencz** ügyvéd irodáját Arany János-utca 2. szám alá (Hungária palota) helyezte át.

— **Vegyen „Lucifer” takarékgyerit.** Kapható a „Hangyánál” (Rózsa-utca 2. sz.)

— **„Héra”** kézimunkaüzlet, fehérneműjavítóval és **Kolosné** nyakkendőterme Simonffy-utca 5. sz.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök Igazságban:
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.*

Nitti a békeszerződésekről

Róma, okt. 14. (Nemz. St. tel. jel.) Nitti miniszterelnök két olasz lapban közölte a „Békenélküli Európa” című cikkét, amelyet az amerikai sajtó számára szánt. A cikkben a következőket mondja:

Tisztességes ember nem védheti a legyőzöttekre kényszerített szerződéseket. Senki sem kételkedhet ugyan abban, hogy a legyőzötteknek valami kártérítést kell fizetniük. Azonban megtudják-e vajon fizetni azokat a képtelen összegeket, amelyeket mi követelünk tőlük? Az is kétségtelen, hogy némely területi változtatás is szükségessé vált. De vajon szükség volt-e valóban a ránk diktált területi változtatásokra?

Három millió arany lelt fizetnek a románok

Budapest, okt. 14. (Nemz. St. t. j.) A kolozsvári „Ellenzék” című lap október 3-iki száma a következőket írja:

— Október havában Budapestre indul a román liquidáló-bizottság. A békeszerződés 191. §-a alapján meg kell állapodni Magyarországgal arra az összegre nézve, amelyet Románia a román hadsereg rekvirálásáért megtéríteni tartozik. A versaillesi főtanács jóváhagyta Magyarország igényeit és Románia tartozik megfizetni a megszállás alatt rekvirált értékekért. Kötelezte azonban a főtanács mindkét államot, hogy közös tanácskozáson állapítsák meg a fizetés összegét. Magyarország a románoktól eszközölt rekvirációkért 3 millió arany lelt követel.

Megjegyzni a lap, hogy ez a rekvirálás nagy mértékben hozzájárult a két államközötti ellentétek [fokozásához és különösen Magyarországon szült rossz vért. Románia érdeke, ha Magyarországhoz közeledni akar, hogy a jóviszonyt siessen helyreállítani.

Karinthia Ausztriáé marad

Klagenfurt, okt. 14. (N. St. t. j.) Szerdán este 7 órakor harangzugás, ágyudörgés és 10 ezrekre menő tömeg jelenlétében hirdették ki a karinthisi népszavazás eredményét, amely szerint a karinthisi lakosság 59 és fél százaléká szavazott az Ausztriában való megmaradás mellett. Az eredmény kihirdetése után zászlók alatt nagy tüntetések és felvonulások voltak.

Bécs, okt. 14. (N. St. t. j.) A bécsi polgármester elrendelte, hogy a karinthisi népszavazásnak Ausztriára nézve kedvező kimenetele alkalmából, — a házakat lobogozzák fel.

Dollárt!!!

és más idegen pénzeket legmagasabb napi áron vált be

Gótsch Sándor bank-irodája
Debreczen **38.** Főposta mellett.
Piacz-utca

Színház

A színházak és mozgószínházak közlésményei.
Péntek este a Vigszínházban a megnyitó műsor, amelynek keretében Kovács Lili, Szemere, Berki Kató, Kabók, szólók és darabokban estéről-estére nagy sikert arattak utójára kerül színre. Szombaton a második bemutatóját tartja a Vigszínház, amely új szólókon és darabokon kívül Dán Norbert vendégjátékával lesz fűszerezve, a népszerű filmművész, akit országszerte ismernek és szeretnek, egy operett főszerepben és magánszámmal fog fellépni.

Nyomatott a lapkiadó Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat nyomdájában Debreczen, Ferencz József-ut 59.

L'accuse (vádolom) regény 7 felvonásban párisi Pathé-film. Nagy sikerrel mutatja be az Apolló ezt a szenzációs hatású filmet. A párisi Comédie française színészei mesteri alkotást nyújtanak, a regény meséje teljesen újszerű és lebilincselően érdekfeszítő. Előadások 6 és 8-kor. Jegyelővétel.

Franceska Bertini főszereplésével a Harag című 5 felvonásos drámát mutatja be az Arany Bika mozi. Franceska Bertini művészi játéka, gyönyörű mozdulatai valóságos szenzáció erejével hatnak. Előadások 6 és 8-kor. Jegyelővétel.

Casarina II. (a világ urnöje) második részét mutatja be ma az Uránia. Kérjük a közönséget, hogy jegyeit elővételben váltsa meg, hogy az esti pénztárnál a tolongás elkerülhető legyen. Elővétel délelőtt 10-12-ig, pénztárnyitás délután 4 órakor.

Hirdetését

d. u. 2 óráig adja be

HAJDUFÖLD

kiadóhivatalába

(Piac-u. 59.) ha azt

akarja, hogy másnap

ezren és ezren olvassák!

SPORT

DEAC-DTE. Vasárnap izgalmas mérkőzésben lesz része Debreczen sportközönségének. Az őszi bajnokságban még veretlen egyetemi csapat a tavalyi bajnokkal, a DTE csapattal kerül össze. A mérkőzés eredménye iránt máris nagy kombinációk indultak meg. A DTE legerősebb csapatával fog kiállni: hír szerint ismét fog játszani Gerő, Fehér, Balla is. Mi most az egyetemistákat tartjuk Debreczen legjobb csapatának s csapat az erőviszonyoknak lesz kifejezője a DEAC győzelme. A mérkőzés a díszszéki uti vasutas pályán lesz s délután 3 órakor kezdődik.

Vidéki mérkőzések. A DMTK vasárnap Kisvárdára randul át, ahol a NyTVE-t legyőző Kisvárdai S. E.-tel fog bajnoki mérkőzést játszani. A Nyomdászok Nyiregyháza mennek vasárnap, ahol a NyTVE csapatával játszanak a bajnoki pontokért.

A fegyelmi választmány ülése. A kerület fegyelmi bizottsága tegnap esti ülésen Rott Kálmán (DTE) fegyelmi ügyével foglalkozott, aki a DTE-DVSC mérkőzésen állítólag a bírók sértő kifejezésekkel illette. A ránk kihallgatása után a fegyelmi bizottság telmentő ítéletet hozott.

Törvénykezés

Elítélt sertéstolvajok. A múlt hónapban történt, hogy Kozma Sándor és Kozma György nagylétei földművesek egy éjjel Lindenfeld Ignác Bihari-telep, Onossay-utcai házában levő disznóóljából 6 sertést, melynek abban az időben is 70-80 ezer korona értéke volt, elhajtották. A sertéseket Fülöp Mihály banki tanjáráig gyalog hajtották el, onnan pedig szekerem vitték Nagylétára. Azonban nem sokáig örülhettek a lopott jószágoknak, mert a csendőrség elfogta őket. Ma vonta felelősségre őket a Szuhányi Andor elnöklelte alatt álló tanács. A vádlottak nem tagadták tettüket. Bod Kálmán kir. ügyész vádbeszéde után a törvényszék a két Kozmát 1 évi és 6 hónapi börtönrre ítélte. A büntetésből 21 napot vett kitéltötnök. A vádlottak megnyugodtak az ítéletben, de a védőjük fellebbezést jelentett be.

Róváry és Allmann
szücsök, Piac 42. Pannónia épít. let. bármilyen e szakmába vágó munkákat pontosan és jutányosan készítenek.

Belyegzőgyár és vésőintézet
PAULÓ I.
Batthyányi-u. 22.
telefon: 1365.

KARLSBADI gyógyviz megérkezett kapható nagyban
és kicsinyben **Rontsek Géza** cégnél
Kossuth-utca

APRÓ HIRDETÉSEK.

Uj cserép
több ezer eladó. Csemete utca 9

Debreczeni Gardák Bankja, Kossuth-u. 17. Köicsönöket folyósít házakra, földekre és értékpapírokra. Betéteket elfogad, a betétek után kamatot ad. Értékpapírokat vásárol és elad. Elfogad értékeket megőrzés céljából és bérbead (safe deposit) páncél rekeszeket. Takarékpénztár és bankügyletek minden ágazatával foglalkozik. Felteknek minden pénzügyi műveletnél rendelkezésre áll.

Rinkancsok

felvételnek fix fizetéssel és jutalékkal
lapunk kiadóhivatalában

Eladó
11 család méh, megtekinthető Homokkertben. Lónyai-utca 7. szám alatt a tulajdonosnál. 14-ig lehet egyezni.

Eladó
6'00 cement téglá, 2 nagy tokos ajtó és 2 vaskályba Vár-u. 8.

MINDENFÉLE Nyomatványt
izlésesen és jutányos áron készít a MAGYAR NEMZETI KÖNYV-ES LAPKIADÓVÁLLALAT RESZV-TÁRSASÁG.

Könyvkötés
tanuló fizetéssel felvételük Varjas Pál könyvkötő, — bórdiszműves. Egyház-tér 3 szám.

Eladó
12 drb magyar bárány Vár-u. 8.

A „KERESZTÉNY FATERMELŐ SZÖVETKEZET” TAGJAI

Tűzifára

rendelést eszközölhetnek állandóan úgy hasáb mint aprított állapotban minden mennyiségben, előleg befizetéseket elfogadják, új tagokat felvesznek, a szállítást e hó 20-án kezdetét veszi.

Polyánszky Oroszt tűzifa és szénkereskedő
Piac-utca 58. és Szoboszlai-ut 1.
181. TELEFON 182.

Koros Sándor
férfi-szabó Szabolcs Piac-u. 69.
Saját készítésű elegáns férfi öltönyök kaphatók.

FORGÁCS I.
műórás
Rádógos-u.

A gabonaneműek és örlemények tengelyen történő szállításának engedélyhez kötése

M. kir. közlelmezési miniszter urnak 47429—1920. K. M. sz. rendelete értelmében az ország egész területén mindenmü gabona és annak örleménye tengelyen (gépkocsin, kiskocsin, talyigán) a város vagy község területén kívül eső helyre csak külön szállítási engedéllyel szállítható.

A szállítási engedélyeket Debreczen szabad királyi városban a közlelmezési ügyosztály szállítási igazolvány osztálya (Piacz-u. 9. sz. I. emelet 5. ajtó) a 6923—1920. M. E. és 7875—1920. M. E. számú rendeletben foglaltak figyelembe vételével állítja ki minden olyan esetben, midőn saját termésnek vagy munkabér fejében kapott mennyiségnek, vagy a szállító fél által eltartott személyek élelmezésére szolgáló és a fejkvótát meg nem haladó mennyiségnek, vagy — amennyiben a fél az adógonát beszolgáltatta — vetőmag szükségletre szolgáló mennyiség szállításáról van szó, még pedig megállapított határsáv felé irányuló forgalomban 5 mázsa sulyig, egyéb helyekre pedig 10 mázsa sulyig. Nagyobb mennyiségek szállításához az engedély csak a közlelmezési minisztérium felhatalmazása alapján állítható ki.

Az engedély kiállítása díjtalan, azonban a szállítási engedély valamint a nyilvántartások nyomtatványköltségének fedezésére drb.-ként egy koronát tartozik a fél a kiállító hatóságnak megtéríteni.

A kiadott engedély érvénye általában véve egy naptári napra (24 óra) terjed ki.

A szállítási igazolványt nyert fél a szállítvány megérkezése után a szállítási engedélyt a rendeltetési hely előjáróságához, Debreczenben a Csapó-u. 15. sz. a. lisztirodához 24 óra alatt beszolgáltatni köteles.

Egyebekben bővebb tájékozást a Budapesti Közlöny 1920. okt. 8-ki 231-ik számában megjelent rendelet nyújt.

Közlelmezési ügyosztály.